Realizace 2. vlny EHES 2019
(& 3. vlny EHIS 2019)

European Health Examination Survey
&
European Health Interview Survey

Naďa Čapková
Ústředí monitoringu zdravotního stavu obyvatelstva
Státní zdravotní ústav Praha

Zjišťování zdravotního stavu populace

EHIS & EHES

- Celoevropský průzkum zdravotního stavu populace (EUROSTAT a THL Helsinki)
- Jednotný systém sběru dat i provádění vyšetření v Evropě
- Jednotná metodika a jednotné zásady
- Jednotný dotazník / jednotný manuál včetně jednotného školení v provádění vyšetření
- Výsledky lze srovnávat mezi zeměmi

EHIS/EHES 2014

- **EHIS** (**E**uropean **H**ealth **I**nterview **S**urvey)
  Evropské dotazníkové šetření zdravotního stavu populace
- Organizoval ÚZIS, zajišťoval ČSÚ

- Forma CAPI (Computer Assisted Personal Interview)
  - Zdravotní stav
  - Využívání zdravotní péče
  - Zdravotní determinanty
- Populace 15+
- 6737 rozhovorů, respondence - 72%

EHIS/EHES 2014

- **EHES** (**E**uropean **H**ealth **E**xamination **S**urvey)
  Evropské šetření zdravotního stavu populace s lékařským vyšetřením
- Organizoval SZÚ (KHS, ZÚ, nemocnice, PL)
- Navazovalo na dotazníkové šetření EHIS
- Věková kategorie 25–64 let

- Lékařské vyšetření zahrnovalo:
  - měření krevního tlaku
  - antropometrická měření (výška, hmotnost, obvod pasu)
  - analýzu žilní krve (celkový a HDL-cholesterol, HbA1c)

- 3850 osob vyplnilo EHIS dotazník, 1220 osob vyšetřeno, respondence - 32%

EHIS/EHES 2019

- Přípravy zahájeny v lednu 2018 (technické schůzky SZÚ, ČSÚ, ÚZIS)
- Realizace červenec 2019 – prosinec 2019 (EHES – leden/únor 2020)

- **EHIS** - 7600 rozhovorů (budou osloveny 2 osoby z vícečetné domácnosti)
- Navýšení počtu osob s cílem zvýšit podíl osob v produktivním věku
- Populace 15+

- **EHES** - osloví cca 4200 osob ve věku 25-64 let (cca 56% v populaci)

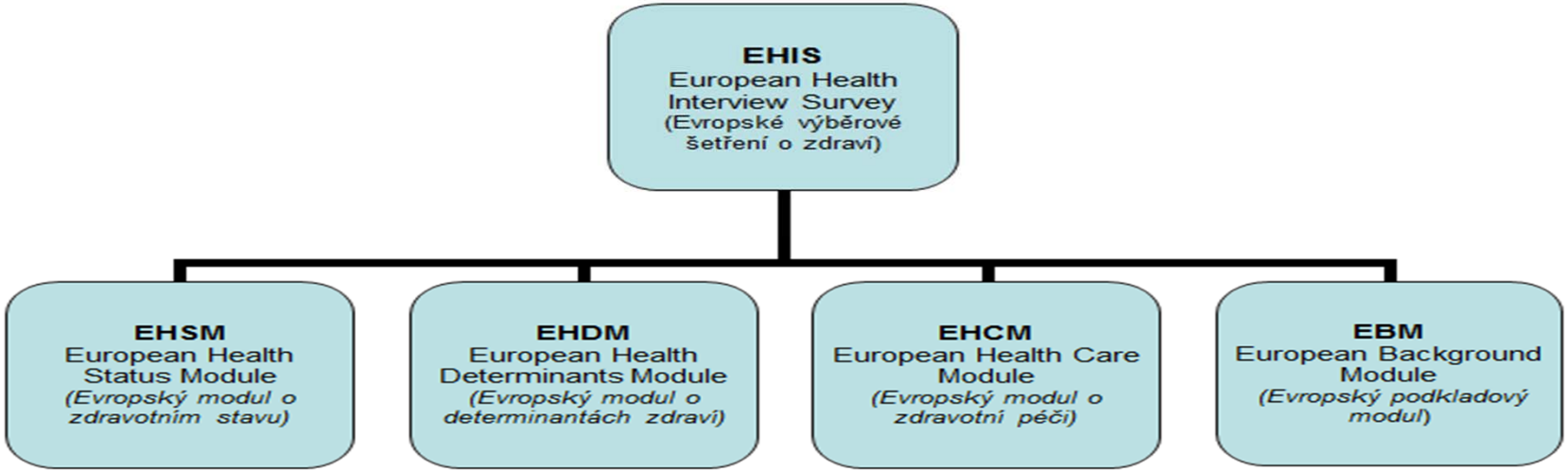

Zdravotní stav	Zdravotní péče	Faktory ovlivňující zdraví
• subjektivní hodnocení zdraví a celkový zdravotní stav • přítomnost konkrétních chronických nemocí • úrazy • smyslová, fyzická, kognitivní omezení • soběstačnost, vykonávání běžných aktivit • přítomnost bolesti • duševní zdraví	• hospitalizace • návštěvy lékaře • užívání léků • preventivní péče	• výška, váha • fyzická aktivita • kouření • stravování • konzumace alkoholu • sociální podpora • poskytování neformální péče druhým • příjem domácnosti • celková spokojenost se životem

Některé otázky lze doplnit na národní úrovni.

Vzájemné souvislosti

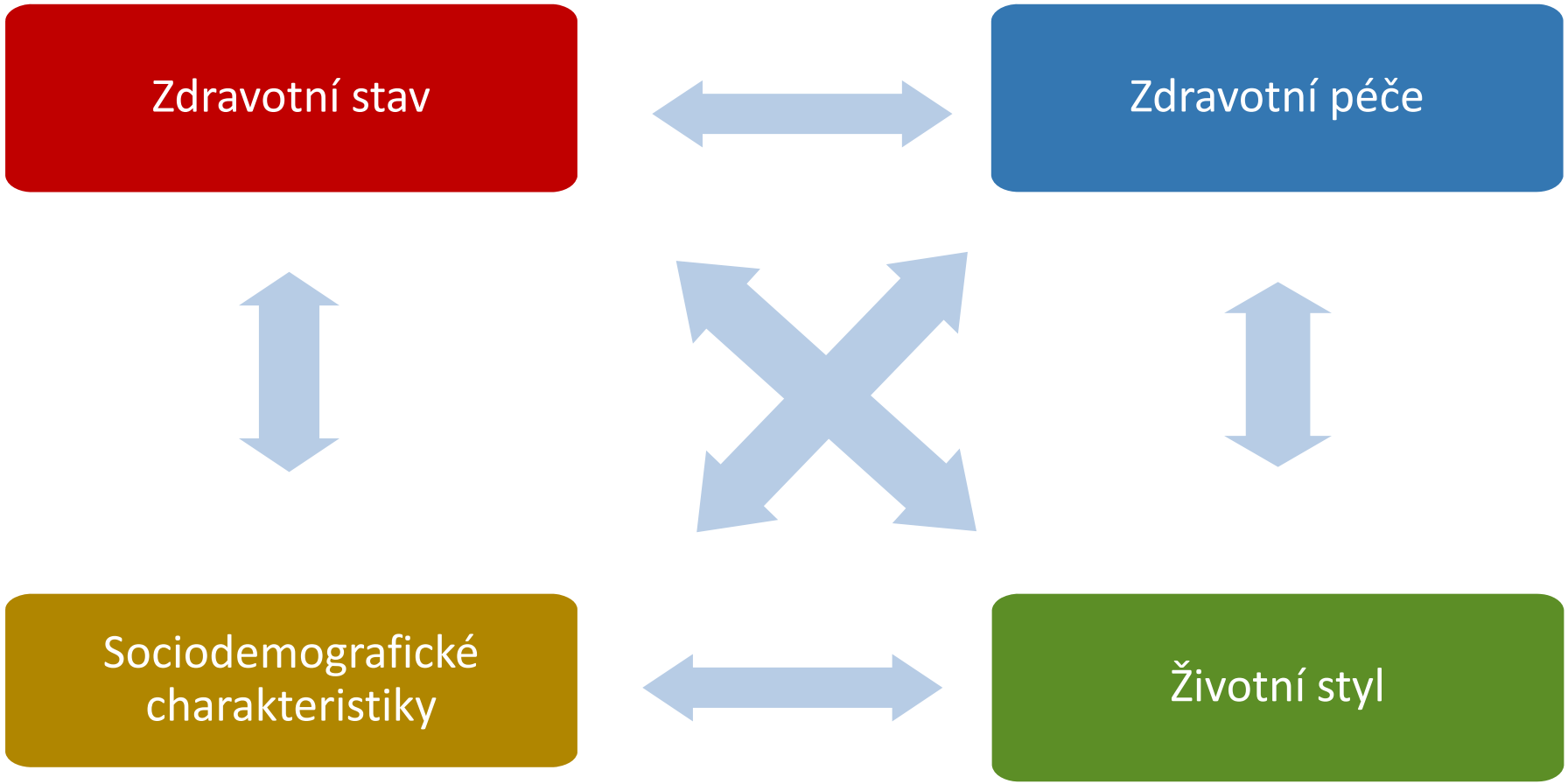

Východisko EHES

- Kardiovaskulární onemocnění - hlavní příčina úmrtí v Česku (v roce 2016 - 40% mužů a 43% žen).

- Na vzniku chronických neinfekčních onemocnění se podílí pět klíčových rizikových faktorů: vysoký krevní tlak, nadváha, kouření tabáku, vysoká hladina celkového cholesterolu v krvi a vysoká hladina cukru v krvi.

- 80% KVO - preventabilní (úprava životního stylu a aktivní ovlivnění rizikových faktorů).

- Eliminace a minimalizace rizikový faktorů:
    - pokles systolického krevního tlaku o 10 mmHg může snížit riziko koronárních srdečních onemocnění o 5–20 %,
    - pokles hladiny LDL-cholesterolu o 1,0 mmol / l v séru, může snížit riziko úmrtí na KVO o 20–25 %,
    - pokles BMI o1,0 kg/ m^2 o 10 %.

EHES 2019 – lékařské vyšetření respondentů

- Zjišťuje a objektivizuje podíl osob v běžné „zdravé“ populaci, které své rizikové faktory neznají, případně nejsou dobře léčeni – zpětná vazba na systém léčby a prevence.

- Vysoký krevní tlak, nadváha, zvýšená hladina lipidů a cukru v krvi patří mezi 25 vybraných indikátorů, které WHO navrhuje sledovat pro splnění cíle snížit intenzitu úmrtí na chronická onemocnění vhodnými preventivními aktivitami.

- Zvyšuje informovanost o modifikovatelných rizikových faktorech & povědomí o možných komplikacích chronických neinfekčních onemocněních.

Obsah lékařského vyšetření & odběr žilní krve

- Antropometrická měření (výška, hmotnost a obvod pasu, výpočet BMI indexu)
- Měření krevního tlaku

- Odběr žilní krve (není proveden na lačno):
  - Celkový, HDL a LDL-cholesterol, triglyceridy (lipidový profil)
  - HbA1c (glykovaný hemoglobin) – ukazatel dlouhodobé hladiny cukru v krvi
  - TSH (thyreostimulační hormon) – ukazatel funkce štítné žlázy

- Na konci vyšetření bude provedena krátká intervence s předáním výsledků měření.
- Výsledky z odběru krve obdrží respondent do několika dnů e-mailem nebo telefonicky s příslušným komentářem.

Země	Národní HES šetření 2000–2017	Plány pro 2018–2022
Belgium	Žádné plány	**2019 EHIS & EHES.**
Bulgaria	**2015 National Risk Factor Survey** (antropometrie a měření krevního tlaku).	Žádné plány
Czech Republic	**2014/2015 -EHIS & EHES**	**2019 EHIS & EHES.**
Denmark	2007-2008 KRAM	Žádné plány
Finland	**2017 FinHealth study**	**2019 FinChildren Study (HES dětí a dospívající)**
	2011-2012 Health2011, follow-up survey for Health2000-survey 2002, 2007 and 2012 FINRISK study 2000-2001 Health2000	**2022 FinHealth Study (HES u dospělých)**
France	2014-2016 ESTEBAN	Žádné plány
	2006-2007 ENNS	
Germany	2014-2016 KiGGS wave 2, HES dětí, dospívající.	**HES dospělí - 2018-2020**
	2008-2011 DEGS, HES dospělí.	
Greece	2013-2014 HYDRIA	Žádné plány
	2014-2015 National Morbidity and Risk Factor Study (EMENO)	
Ireland	SLÁN	Žádné plány
Italy	**2018-2019 CUORE Project Heath Examination Survey**	
	2008-2012 OEC/HES	
Luxembourg	2016-2017 ORISCAV-LUX2	Žádné plány
	2013-2015 EHES-LUX	
	2007-2008 ORISCAV-LUX	
Malta	**2015-2016 SAHHTEK, zaměřeno diabetes , EHES vyšetření**.	Žádné plány
Netherlands	2009-2010 NL de Maat	Žádné plány
Norway	Není národní HES, **jen regionální šetření**	Žádné plány
Poland	2013-2014 WOBASZ II	**Možná**
Portugal	2015-2016 INSEF	**Plán v roce 2020**
Slovakia	**2011 EHES survey**	Neví se
Spain	Není národní HES	Žádné plány
	2008-2010 ENRICA study – zaměřeno na obezitu, **EHES vyšetření**.	
UK/England	**Každoročně Health Survey for England (**HSE)	**O pokračování bude rozhodnuto v 2019**
UK/Scotland	Každoročně Scottish Health Survey. Do 2010 EHES vyšetření. Od 2012, antropometrie a měření krevního tlaku, sběr moče a slin. Bez odběrů krve.	

Nový parametr v EHES

- **Vyšetření hladiny TSH – thyreostimulační hormon (ukazatel funkce štítné žlázy)**
- Snaha zvýšit povědomí o onemocnění štítné žlázy.
- Postihuje obě pohlaví bez ohledu na věk.
- Výskyt onemocnění v populaci 5–10%.
- Cca 50% osob o nemoci neví, příznaky jsou nespecifické (únava, obtížná koncentrace, pocit neklidu, problémy se spánkem).
- Dobře léčitelné onemocnění.

- Až 300 miliónů lidí na celém světě trpí onemocněním štítné žlázy.
- Pouze každý druhý muž a žena jsou si svého onemocnění štítné žlázy vědomi.
- Výskyt onemocnění štítné žlázy je osmkrát častější u žen než u mužů.

- V Česku trpí sníženou funkcí štítné žlázy (hypotyreózou) 525 000 osob
  X zvýšenou funkcí štítné žlázy (hypertyreózou) cca 105 000 osob

Štítná žláza = statečný ochránce spokojeného života
= ochranný štít proti vnějšímu světu

Hormony štítné žlázy mají řadu funkcí a ovlivňují prakticky všechny tkáně a orgány.

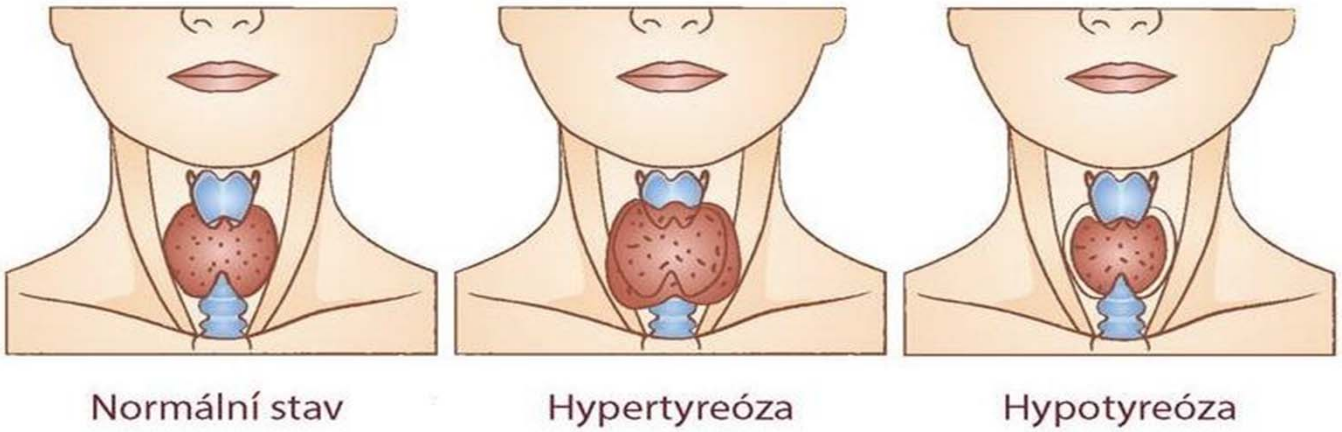

Štítná žláza figuruje ve všech životních etapách:

- před narozením (poruchy koncentrace, syndrom hyperaktivity),
- v raném dětství (v porodnici screening vrozené poruchy štítné žlázy), důležitý je příjem jódu,
- v pubertě (opožděná puberta po 15. roku),
- během prvního těhotenství (otěhotnění i komplikace, potrat i předčasný porod, poruchy vývoje plodu,)
- v menopauze (únava, deprese, přibývání na váze – podobné příznaky),
- v pozdějším věku se mohou objevit další zdravotní obtíže, které mohou zakrýt potíže se štítnou žlázou

Rizikové faktory vzniku onemocnění:

- dědičnost,
- nevhodná životospráva,
- nedostatek jódu,
- únava,
- stres,
- kouření,
- radioaktivní záření.

Příznaky hypothyreózy:

- ospalost
- zimomřivost
- únava
- svalová slabost
- chladná a suchá kůže
- vypadávání vlasů
- pokles libida
- zpomalení srdeční činnosti
- poruchy menstruačního cyklu
- poruchy paměti
- zácpa

Příznaky hyperthyreózy:

- bušení srdce
- pocení
- třes rukou
- nesnášenlivost tepla
- nervozita
- nespavost
- únava
- úbytek svalové hmoty a svalová slabost
- jemná, často teple opocená kůže,
- nekvalitní, jemné, řídnoucí vlasy
- průjem

Možnosti využití dat EHIS & EHES

- Klíčový podklad pro politické koncepce v oblasti zdraví, sociální péče, strategické plánování (na úrovni regionální, národní i mezinárodní)

- Analýzy specifických témat - **zdravotní determinanty nemají téměř žádný jiný zdroj dat** (alkohol, kouření, fyzická aktivita, spotřeba ovoce apod.)

- Poskytování výsledků analýz v pravidelných časových intervalech umožňuje využití dat jako podklad pro tvorbu vhodných intervencí včetně hodnocení reflexe v praxi (zpráva pro odborníky zodpovědné za implementaci intervenčních programů v rámci veřejného zdravotnictví popř. pro kliniky zodpovědné za management nemocí).

- Významný zdroj pro ECHI ukazatele (European Core Health Indicators) určené k monitorování zdravotních ukazatelů v EU.

- Data z EHIS zveřejňuje EUROSTAT ve své databázi (http://ec.europa.eu/eurostat/data/database)

Přijaté [1/378] - mail SZÚ - Čapk | 2.7.10 Vysoký krevní tlak - Regio

Nezabezpečeno | reporting.uzis.cz/cr/index.php?pg=statisticke-vystupy--ukazatele-zdravotniho-stavu--indikatory-echi--vysoky-krevni-tlak

Aplikace | Bookmarks | mail.szu.cz

Evropská unie
Evropský sociální fond
Operační program Zaměstnanost

Ústav zdravotnických informací a statistiky ČR
Institut biostatistiky a analýz LF MU
společné pracoviště

ÚZIS IBA

Regionální zpravodajství NZIS
Česká republika

Přehled regionů

Úvod | Souhrnné přehledy | Statistické výstupy | Analýzy a publikace | Nápověda | Hledat klíčové slovo

Statistické výstupy / 2. Ukazatele zdravotního stavu / 2.7. Indikátory ECHI / 2.7.10 Vysoký krevní tlak

2.7.10 Vysoký krevní tlak

Název	**2.7.10 Vysoký krevní tlak**
Klíčová slova	hypertenze, rizikové faktory, krevní tlak, tlak krve, dotazníky
Území	Česká republika
Rok	2014
Popis	Podíl osob, které uvedly, že jim byla diagnostikována hypertenze, a že tuto nemoc měly v posledních 12 měsících
Zdroj	ÚZIS (EHIS)
Důležité upozornění	Jedná se o údaje z výběrového šetření, získané na vzorku cca 6,5 tis. respondentů, je nutné brát na vědomí omezenou velikost souboru, zejména při krajském třídění

Tabulka | Graf | Mapa | Další výstupy | Názor

Změna nastavení | Hodnoty pro region/ČR | Rok

Kraj	Pohlaví		
	muži	ženy	celkem
Hlavní město Praha	23,0 % (N = 227)	26,5 % (N = 345)	25,0 % (N = 572)
Středočeský	19,9 % (N = 368)	18,3 % (N = 504)	19,1 % (N = 872)
Jihočeský	25,8 % (N = 206)	24,9 % (N = 286)	25,4 % (N = 492)
Plzeňský	26,0 % (N = 221)	29,3 % (N = 251)	27,5 % (N = 472)
Karlovarský	33,9 % (N = 132)	29,2 % (N = 164)	31,5 % (N = 296)
Ústecký	18,7 % (N = 140)	19,8 % (N = 238)	19,4 % (N = 378)
Liberecký	22,1 % (N = 142)	26,4 % (N = 229)	24,4 % (N = 371)
Královéhradecký	21,4 % (N = 136)	24,4 % (N = 214)	23,0 % (N = 350)
Pardubický	21,7 % (N = 182)	25,1 % (N = 250)	23,4 % (N = 432)
Vysočina	27,7 % (N = 214)	31,7 % (N = 235)	29,7 % (N = 449)

http://reporting.uzis.cz/cr/

Vybrané výsledky studie EHES 20 | Webfilter Violation

Nezabezpečeno | www.szu.cz/ehes-vysledky

Aplikace | Bookmarks | mail.szu.cz

STÁTNÍ ZDRAVOTNÍ ÚSTAV

Vstupní stránka | Mapa webu

VYHLEDÁVÁNÍ

O SZÚ | Centra | Vzdělávání | Publikace | Povinně zveřejněné informace | Nabídka zaměstnání | Služby

Home » Aktuality » Evropský průzkum zdravotního stavu – EHES » *Vybrané výsledky studie EHES 2014*

- Aktuality
- Témata zdraví a bezpečnosti
- Autorizace a kvalita služeb v ochraně veřejného zdraví
- Mezilaboratorní porovnávání
- Věda a výzkum
- Knihovna
- Integrovaný operační program (IOP)
- Operační program Praha - Adaptabilita
- Mezirezortní komise
- Pověřenec pro ochranu osobních údajů
- Odkazy

Vybrané výsledky studie EHES 2014

Celonárodní šetření EHES se uskutečnilo v návaznosti na dotazníkové šetření o zdraví EHIS, od 15. června 2014 do 28. února 2015. Respondentům EHIS ve věku 25–64 let bylo po vyplnění dotazníku nabídnuto lékařské vyšetření. V rámci lékařského vyšetření, byly změřeny antropometrické parametry (výška, hmotnost, obvod pasu), krevní tlak, z odběru krve byly provedeny analýzy glykovaného hemoglobinu (HbA1c), celkového cholesterolu a HDL-cholesterolu. Šetření EHES je zaměřené především na rizikové faktory, které se podílí na vzniku kardiovaskulárních onemocnění, která způsobují téměř polovinu všech úmrtí a jsou jednou z hlavních příčin předčasné úmrtmosti. EHES významně doplňuje šetření EHIS, objektivizuje a validuje respondenty subjektivně sdělená data o zdravotním stavu v rámci dotazníkového šetření.

- Článek v časopise Praktický lékař (3/2017): Vybrané ukazatele zdravotního stavu české populace – výsledky studie EHES 2014.
- Přehledový článek v časopise Demografie (2/2017): Prevalence rizikových faktorů srdečně-cévních onemocnění v Česku z pohledu demografických charakteristik – vybrané výsledky studie EHES. (1,45 MB).
- Sdělení v časopise Hygiena (1/2017): Vybrané ukazatele zdravotního stavu české populace – Studie EHES 2014.
- Prezentace výsledků studie EHIS/EHES na 68. konzultačním dnu podpory zdraví na pracovištích, SZÚ Praha 8. 12. 2016
  - Zdravotní stav české populace – výsledky studie EHIS/EHES (878,28 KB)
- Prezentace výsledků studie EHES na XI. semináři Zdraví 2020 – Národní strategie ochrany a podpory zdraví a prevence nemocí, Plzeň 24. 11. 2016.
  - Zdravotní stav české populace – výsledky studie EHES (1,14 MB)
- Dne 26. 10. 2016 proběhl v prostorách Lékařského domu odborný seminář věnovaný **Výběrovému šetření o zdraví 2014**. Seminář byl organizován Ústavem zdravotnických informací a statistiky a Společností sociálního lékařství a řízení péče o zdraví ČLS JEP. **Sdělení prezentovaná na semináři, včetně vybraných výsledků studie EHES, lze nalézt zde.**
- Prezentace výsledků studie EHES na 21. koferenci Zdraví a životní prostředí, Milovy 2016.
  - Kardiovaskulární riziko v české populaci – výsledky studie EHES (784,09 KB)
  - Diabetes – epidemie 21. století; výsledky studie EHES (399,60 KB)
- Publikace "Zdravotní stav české populace – výsledky studie EHES 2014", SZÚ 2016.

Kontaktní údaje

Státní zdravotní ústav
Šrobárova 48
Praha 10, 100 42
Tel.: 26708 1111
E-mail: zdravust@szu.cz
Datová schránka: ymkj9r5
IČ: 75010330
DIČ: CZ75010330
Č. účtu: 1730101/0710
Profily zadavatele:
e-Gordion
Tendermarket

Nahoru

http://www.szu.cz/ehes

Závěr – význam šetření EHES

- Získání klíčových údajů o prevalenci rizikových faktorů u **ekonomicky produktivní části populace**, které nejsou dostupné z jiných zdrojů.

- Včasnou identifikací rizikových faktorů a známek počínajícího onemocnění lze oddálit případná onemocnění a omezení (disability).

- Doposud získané informace ukazují na **nízkou znalost zdravotních problémů**, jako je vysoký krevní tlak, vyšší hladina cholesterolu a krevního cukru a **neadekvátní léčbu** (neochota ozdravit dosavadní životní styl, nízká odpovědnost za vlastní zdraví).

- Subjektivně sdělené informace podhodnocují výskyt nadváhy, hypertenze, vysoké hladiny celkového cholesterolu v populaci.

- Zpřesňuje odhady v populaci a poskytuje kvalitnější podklady pro rozhodnutí v oblasti ochrany veřejného zdraví založených na důkazech.

Garant projektu EHES 2019: MUDr. Růžena Kubínová

& kolektiv :

- MUDr. Jana Kratěnová
- MUDr. Kristýna Žejglicová
- RNDr. Michala Lustigová, Ph.D.
- Mgr. Šárka Tomková
- MUDr. Naďa Čapková

Ústředí monitoringu zdravotního stavu obyvatelstva
Státní zdravotní ústav Praha

SZÚ

EHES
Zjišťování zdravotního stavu populace